

Lausunnon antaminen / Jämsän taajamaosayleiskaava 2030 muutos

Valja 13.02.2025 § 5
1646/10.02.02/2023

Valmistelijat: johtava rakennustarkastaja Matti Lampinen, p. 040 624 8700
ja ympäristöpäällikkö Piia Koski, p. 0400 243 351

Jämsän elinvoimalautakunta on varannut valvontajaostolle mahdollisuuden antaa lausunnon Jämsän taajamaosayleiskaavan 2030 muutoksesta.

Suunnittelualue 70 ha sijaitsee Tampere-Jyväskylä rautatien molemmin puolin Jämsän kaupungin omistamalla peltoalueella Seppolantien ja (mt 6031) ja Tampereentie (vt 9) välissä. Keskustaan idässä on n. kilometri. Alue rajautuu lännessä Kääpälän asuinalueeseen ja Kilpakorven teollisuusalueeseen. Kaakko-luode – suuntaisesti aluetta halkoo voimalinja (2 x 110 kV, UPM). Kaakkoispuolella on valtatie 9 – kantatien 56 risteys ja liikenneasemapalveluita.

Kaavan tarkoituksena on aurinkovoimalan rakentamisen mahdollistaminen.

Alue, jonne hanketta suunnitellaan, on Jämsän taajamakuva kannalta keskeinen peltoalue ja osa alueen identiteettiä. Alueelle aukeaa näkymiä valtatieltä, radalta ja Seppolantieltä sekä valtatie risteuksen suunnasta. Voimassa olevan yleiskaavan (2021) liitteenä oleva maisemaselvitys sisältää maisema-analyysikartan, jossa pellot on osoitettu maisemallisesti arvokkaana kulttuurimaisemana, jonne rakentamista ei suositella. Valtatie yli on osoitettu suurmaiseman merkittävä näkymäsektori – merkintä. Märsöja on analyysikartalla maisemallisesti merkittävä pienvesistö.

Hankealueen läheisyydessä sijaitsevat valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet (VAMA) Alhojärven viljelymaisema ja Jämsänjokilaakso. Kaava-alue sijoittuu maakunnallisesti tärkeäksi luokitellulle linnustoalueelle (MAALI-alue): Kääpälän pellot (610158).

Kääpälän peltoaukea on merkittävä muuttolintujen levähdys- ja ruokailualue keväisin ja myös syksyisin. Alueella on merkitystä myös peltolinnuston pesimäalueena. Lajistoon kuuluvat mm. sinisorsa, kapustarinta, töyhtöhyppä, taivaanvuohi, valkoviklo, sepelkyyhky. MAALI-rajauksen alueella ei ole suojelualueita. MAALI-rajaus on ristiriidassa alueen vahvistetun kaavoituksen kanssa, jossa alueen pelloille on osoitettu teollisuusrakentamista. Linnustolliset arvot tulee jatkossa huomioida, mikäli kaava ei toteudu suunnitellun kaltaisena. Hoitosuosituksena mainitaan, että alueen nykyiset maankäyttömuodot tulisi säilyttää ennallaan, eikä alueelle tulisi osoittaa lisärakentamista.

Kaavaselostuksen mukaan aurinkovoimalan rakentaminen voi aiheuttaa joidenkin alueen lintulajien siirtymistä pesimään ja ruokailemaan

lähiympäristön vastaaviin elinympäristöihin. Alueella esiintyvien lajien, kuten pajusirkun, pensaskertun, punavarpusen ja leppälinnun reviirit voivat kuitenkin säilyä rakentamisen jälkeenkin, mikäli alueen purojen ja teiden varsille jätetään pensaikkoa ja paneelien alainen maapohja pidetään mahdollisimman luonnonmukaisena ja muokkaamattomana. Suomalaisten lintulajien sopeutumista aurinkovoimaloiden kaltaisiin ympäristöihin ei ole vielä tutkittu kattavasti, joten lajiston kehittyminen ja muutokset ovat osin epävarmoja. Lopullinen linnusto riippuu alueelle kehittyvästä kasvillisuudesta ja siitä, kuinka hyvin se tukee eri lintulajien elinympäristövaatimuksia.

Kaavaselostuksen mukaan aurinkovimalan aitaus rajoittaa suurten eläinten liikkumista ja estää niiden ruokailua, mutta pienemmät eläimet voivat sopeutua ja jopa hyötyä ympäristön muutoksista. Jäljelle jäävä peltoalue toimii edelleen tärkeänä elinympäristönä niille lajeille, jotka tarvitsevat avointa maata ja pientä kasvillisuutta.

Maisemavaikutusten osalta todetaan, että perinteinen viljelymaisema saa uuden luonteen, kun alueelle asennetaan riveittäin aurinkopaneeleita, jotka ulottuvat noin 3–4 metrin korkeuteen. Paneelirivien väleissä säilyy avointa tilaa, mikä auttaa säilyttämään maiseman avoimuuden ja tarjoaa vaihtelua näkymään. Alueelle rakennetaan myös huoltotiet ja asennetaan aita, jotka tuovat modernin ja teknisen elementin ympäristöön. Tekniset rakenteen luovat kontrastia ympäröivien perinteisten viljelymaisemien kanssa.

Toimivalta, johon päätös perustuu:
Hallintosääntö § 31

Ehdotus

Ympäristöpäällikkö Piia Koski

Valvontajaosto esittää lausuntonaan seuraavaa: Hanke heikentää alueen maisemallisia arvoja ja luontoarvoja, erityisesti vähentäen linnuston elinympäristöä (pinta-alan vähentyminen ja alueen pirstoutuminen). Kaavan vaikutusten arviointi on puutteellinen. Kaavaselostuksessa ei ole esitetty konkreettisia toimenpiteitä, kuinka luonnon monimuotoisuuden vähentyminen kompensoidaan tai ko. haittojen vaikutuksia vähennetään alueella. Kaavaselostukseen tulisi lisätä tarkempi suunnitelma siitä, kuinka luonnon monimuotoisuus alueella turvataan (istutukset, keskeisten lintujen pesimäpaikkojen säilyttäminen ja miten tämä on toteutettavissa, elinympäristön suunnittelu siten, että mahdollisimman moni laji säilyy alueella tms.) tai vastaavasti miten aiheutuvia haittoja luonnon monimuotoisuudelle pyritään kompensoimaan.

Aurinkopaneelien ulkopuolelle jäävä peltoalue tulisi MAALI- alueen rajauksen mukaisesti osoittaa suojeltavaksi/linnuston kannalta merkittäväksi alueeksi kaavassa.

Maisemavaikutusten osalta todetaan, että suunnittelualue on suureksi osaksi taajamaosayleiskaavassa osoitettua maisemallisesti arvokasta peltoaluetta (MA), jonka säilyminen avoimena ja viljelykäytössä on

maisemakuvan kannalta tärkeää. Kaavaluonnos on ristiriidassa voimassa olevan osayleiskaavan MA- kaavamerkinnän ja -määräyksen kanssa. Toteutuessaan esitettyä kaava heikentää merkittävästi alueen maisemallisia arvoja ja muuttaa alueen luonteen teolliseksi perinteisen viljelymaiseman sijaan. Aurinkopaneelien ulottaminen 3-4 metrin korkeuteen aiheuttaa suurempaa maisemallista haittaa, kuin paneelien sijoittaminen matalammalle. Suunnitelmassa esitetyt havainnekuvat eivät ole havainnollistavia.

Ympäristönsuojelu pitää esitettyä aurinkovoimalaa ylimitoitettuna alueelle ja maisemaan sekä luontoarvoihin kohdistuvia vaikutuksia liian merkittävinä, ellei vaikutuksia arvioida paremmin sekä haittoja pyritä minimoimaan tai kompensoimaan suunnittelun avulla.

Rakennusvalvonnalla ei ole huomautettavaa Jämsän taajamaosayleiskaava 2030:n muutoksen suhteen.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.